

POHYBOVÉ SCHOPNOSTI

- PODPORY – DOPLNĚNÍ NÁZVOSLOVÍ
- SILOVÉ SCHOPNOSTI

PODPORY ???

vzpor klečmo sedmo

vzpor klečmo, bérce
skřížmo vzhůru – klik

vzpor stojmo rozkročný

vzpor ležmo roznožný,
ruce poblíž (diamantový
hmat), záklon hlavy - klik

PODPORY ???

vzpor ležmo na P roznožný,
L pokrčit zapažmo

klik stojmo roznožný

vzpor ležmo, ruce podál

vzpor ležmo vysazeně

PODPORY ???

podpor na předloktích ležmo
prohnutě, chodidla opřít o prsty

podpor na předloktích sedmo
roznožný, chodidla vztyčit

podpor na předloktích klečmo,
ruce poblíž

vzpor klečmo sedmo

PODPORY ???

vzpor sedmo, chodidla vztyčit

vzpor vzadu ležmo

podpor na levém předloktí vlevo
sedmo pokrčmo, připažit pravou

vzpor ležmo roznožný, ruce u sebe
(diamantový hmat)

Rychlostní schopnosti

*Ve sportovní praxi zkrácené
zevšeobecnující označení „rychlost“ jako
synonymum termínu **RYCHLOSTNÍ
SCHOPNOST.***

*Spíše považována za **schopnost hybridní
(smíšená), koordinačně-kondiční .***

*= **schopnost vykonávat pohyb s maximální
rychlostí***

Rychlostní schopnosti

Taková pohybová činnost je prováděna:

s maximálním volným úsilí a intenzitou

s minimální svalovou kontrakcí

s minimálním zatížením

s délkou trvání do 20 s

(proto při ní nevzniká únava)

Členění rychlostních schopností

- **Základní rozlišení:**
- **reakční** – schopnost reagovat v co nejkratším čase na přijaté podráždění nebo informaci (doba reakce – plavecký, sprinterský start na výstřel, pohyb soupeře, let míče)
- **akční** (realizační) do 20 s

Členění rychlostních schopností

- **acyklická rychlost** (segmentová) - týká se jednorázového provedení pohybu s max. rychlostí proti malému odporu – pohyb paže při prudkém úderu nebo smeči, pohyb nohy při energetickém kopu, nebo rychlá změna polohy celého těla – ze stoje dřep)
- **cyklická rychlost** (komplexní) – je hodnocena při pohybu, úroveň této schopnosti je hodnocena při sprinterských disciplínách,
- uplatňuje se i při tappingu či skipingu, kdy k lokomoci nedochází – tzv. frekvenční RS

Rozvoj rychlostních schopností

- genetická determinace (až 80%)
- **změny** úrovně RS **v závislosti na věku** jsou **výrazné**, naopak rozdíly na pohlaví jsou méně patrné než u schopností silových
- v průběhu ontogeneze **kulminují RS dříve než silové a vytrvalostní**, naopak dříve začíná jejich regres

Období nácviku

Činnost	Počátek tréninku	Optimální doba nácviku	Vrcholná výkonnost	Výkonnostní pokles
vytrvalost	10 - 12 let	14 - 18 let	20 - 30 let	25 - 35 let
rychlost	8 - 11 let	12 - 15 let	17 - 21 ženy	23 ženy
			18 - 22 muži	24 muži
obratnost	8 - 11 let	10 - 13 let	14 - 22 let	30 let
síla	13 - 16 ženy	13 - 16 ženy	20 - 30 let	30 - 40 let
	14 - 17 muži	14 - 17 muži		

Dělení rychlostních cvičení dle:

- zaměření
  - reakční
  - akční
  - akcelerační
  - frekvenční
  - lokomoční
- složitosti pohybu
  - jednoduchý
  - komplexní
- dynamiky
  - na místě
  - v pohybu
- počtu aktérů
  - jednotlivec
  - dvojice
- způsobu provádění
  - acyklické
  - cyklické
- pomůcek
  - bez náčiní
  - na nářadí
  - s náčiním

Rozvoj rychlosti všeobecnými prostředky:

- základní úkol počátečních etap sportovní přípravy
- senzitivní období (frekvenční rychlost, obratnostní rychlost) 8-12 let
- senzitivní období (silová rychlost) postpubertální obd.

Období nácviiku

Činnost	Počátek tréninku	Optimální doba nácviiku	Vrcholná výkonnost	Výkonnostní pokles
vytrvalost	10 - 12 let	14 - 18 let	20 - 30 let	25 - 35 let
rychlost	8 - 11 let	12 - 15 let	17 - 21 ženy	23 ženy
			18 - 22 muži	24 muži
obratnost	8 - 11 let	10 - 13 let	14 - 22 let	30 let
síla	13 - 16 ženy	13 - 16 ženy	20 - 30 let	30 - 40 let
	14 - 17 muži	14 - 17 muži		

Všeobecné prostředky rozvoje rychlosti:

- **pohybové hry** / honičky, štafetové a člunkové běhy/
- **běžecká cvičení** - "abeceda" / klasicky s pažemi i "bez paží" /
- **starty** z různých poloh na velmi krátké vzdálenosti
- **běhy na místě** / i s oporou /
- **běhy vzad a běhy stranou** / klasicky i s nejrůznějšími obměnami /
- **sprinty do 30m** / s různou mírou akcelerace /
- totéž se změnami směru - i na signál
- rychlostní cvičení jednotlivých částí těla
- **modifikace podle věku, pohlaví a osobních předpokladů**

Speciální prostředky rozvoje rychlosti

Zdokonalování jednoduché motorické reakce
na jednotlivý akustický či optický podnět
(problematika přesného měření délky reakce)

- např.: hráči v půlkruhu před vedoucím musí po vyvolání svého jména chytit jím upuštěnou tyč
- hráči mají přidělená čísla 1-3, na povel vybíhají čísla 1, 2, nebo 3 k určené vzdálené metě

Rozvoj cyklické rychlosti

- hlavní metoda stejně jako u síly **metoda opakovaných úsilí** (soutěživé formy tělesného zatížení – štafety, cvičení hod' a běž co nejrychleji aj.)
- opakovaně narůstající úsilí
- rychlostně střídavá zatížení

Poznámky k metodice

rozvoje rychlostních schopností

- **zatížení max. do 20 sekund** v závislosti na vyspělosti (u dětí doporučováno nejvýše 10-15 s kompenzací větším počtem opakování)
- **dostatečně dlouhý odpočinek** (závislost na velikosti zatížení: nejčastěji udáván poměr 1:4 až 1:6 a delší)
- trvale 100% intenzita vede ke křečovitému provádění a snižuje účinnost
- jako nejefektivnější se jeví "**kontrolovaná rychlost**" (vnímání, sebekontrola) na základě subjektivních pocitů sportovce

- **charakter odpočinku** dle únavy: **preference aktivní** formy chůze, klus, uvolňovací cvičení, před pasivními (sed, leh)
- **počet opakování** dán stupněm trénovanosti jedince (**orientační model 3x3 u začátečníků až 5x5 u** vyspělých sportovců, významným kritériem dávkování je rychlost prováděného cvičení, kde pokles signalizuje překročení aktuální hraniční zátěže, případně malý odpočinek či obecně nedostatečnou připravenost)
- **druh cvičení** je závislý na koordinačních schopnostech, v souladu s požadavkem velmi rychlého provádění volíme **raději technicky méně náročná cvičení s dokonalým provedením**
- **optimální podmínky** pro rychlostní cvičení (teplo, bezpečnost podkladu, funkční připravenost jedince - fyzická i psychická, dokonalé rozcvičení, motivace)
- **trénink** rychlosti má místo **na počátku** hlavní části TJ po kvalitním obecné i speciální přípravě

TESTOVÁNÍ RYCHLOSTNÍCH SCHOPNOSTÍ

TESTY REAKČNÍ RYCHLOSTI

Rychlost reakce

- nezbytnost **přístrojového vybavení** se schopností zachycení sledovaných časových údajů (reakčních časů-speciální reaktoměry)
- měří se rychlost jednoduché reakce na **optický, akustický či taktilní podnět**
- rychlost složité reakce i s možnými variantami řešení
- nutnost zajištění **standardních podmínek testování**

TESTY REAKČNÍ RYCHLOSTI

- **Zachycení padající gymnastické tyče**
- **Zachycení plochého měřítka rukou**
- **Zachycení plochého měřítka nohou**

Zachycení padající gymnastické tyče

TO sedí rozkročmo na židli, ruku má opřenou o opěradlo - examinátor vloží do otevřené dlaně tyč tak, aby nulový bod byl na úrovni horního okraje ruky - v dalších 4 sekundách pustí tyč

opakujeme 5x - měříme v cm, nejlepší a nejhorší škrtneme a ze zbývajících počítáme aritmetický průměr

Zachycení plochého měřítka rukou

TO sedí u stolu, ruka je přes okraj stolu -
chycení plochého měřítka se děje pomocí
protipohybu palce a prstů

opakujeme 20x, měříme v cm, 5 nejlepších
a nejhorších škrtneme a ze zbývajících
počítáme aritmetický průměr

Zachycení plochého měřítka nohou

TO sedí čelem ke stěně a padající ploché měřítko zachycuje přitisknutím špičkou ke stěně

opakujeme 20x, měříme v cm, 5 nejlepších a nejhorších škrtáme a ze zbývajících počítáme aritmetický průměr

TESTY AKČNÍ RYCHLOSTI

- *Běh na 50/60 m*
- *Letmé běžecké úseky*
- *Člunkový běh*
- *Prostý člunkový běh 4x 15 m*
- *Člunkový běh s přenášením předmětů*
- *Slalomový běh*
- *Rychlost jednotlivého pohybu*

Běh na 50/60 m

- z polovysokého startu na rovné dráze, tretry nejsou povoleny
- TO vybíhají ve skupinkách minimálně po 2
- startovní signál: "připravte se, pozor, výstřel" případně tlesknutí za zády testovaného (ne "tééééd" či píískání)
- měříme na stopkách s přesností na desetiny (setiny se zaokrouhlují vždy nahoru)
- ukazatel akcelerační běžecké rychlosti/maximální běžecké rychlosti

Letmé běžecké úseky

- nejčastěji měřený úsek **20 m** (čas na desetiny)
- **zajistit dostatečný náběh** (cca 35m)
- **dostatečný doběh** (20m) umožní běžet celou trať
- **maximální úsilí** nejlépe až 1m za cíl
- **nebezpečí zranění**
- možno používat **speciální měřicí zařízení**
- při ručním měření časoměřič vytváří s počáteční a cílovou metou rovnostranný trojúhelník
- **ukazatel absolutní běžecké rychlosti**

Člunkový běh

- nejčastěji užívaný **4x10m** (2 pokusy měřeny s přesností na 0,1 s, hodnotí se lepší z nich)
- **2 mety** (1 na start. čáře, 2 ve vzd. 10 m)
  - TO startuje vpravo od mety 1
  - běží rovně k metě 2 a tu obíhá zleva
  - TO se vrací zpět k 1 a tu obíhá zprava
  - TO běží k metě 2a té se pouze dotýká
  - TO se vrací k metě 1, dotekem se zastaví časomíra
- **ukazatel obratnosti v rychlosti** (rychlost běhu se změnami směru).

<https://www.youtube.com/watch?v=3Mkora5mHH8>

Prostý člunkový běh 4x15m

- polovysoký start
- TO přebíhá co nejrychleji 4x mezi čarami
- vzdálenost čar 15 m
- alespoň jednou DK se musí dotknout za čarou
- měříme čas s přesností na 0,1 s
- **ukazatel akcelerační rychlosti se změnou směru**

Člunkový běh s přenášením předmětů:

- TO startuje z jednoho z kruhů vzdálených 10m
- průměr kruhu 50 cm
- v protějším kruhu jsou umístěny dva špalíčky (5x5x5 cm), které postupně musí přenést do startovního kruhu
- měříme čas s přesností na 0,1s
- zaznamenáváme lepší ze dvou pokusů
- ukazatel akcelerační rychlosti se změnou směru s důrazem na koordinační složku

Slalomový běh

- trasu tvoří 4 čáry (2 a 2 ve vzdálenosti 915 cm, 366 cm od sebe) a 4 židle uprostřed (ve vzdálenosti 305 cm)
- TO vybíhá k protější čáře - vrací se k 1.židli a probíhá slalom tam a zpět - opět vybíhá k protější čáře a dobíhá do cíle
- měříme čas s přesností na 0,1 s
- zaznamenáváme lepší ze dvou pokusů
- **akcelerační rychlost se změnou směru**

Rychlost jednotlivého pohybu

- testování vychází z konkrétních potřeb sportovního odvětví
- obtížná standardizace testů
- náročné technické vybavení
- zpravidla jen v laboratorních podmínkách na speciálně konstruovaných trenažérech

TESTY FREKVENČNÍ SLOŽKY RYCHLOSTI

- *Tappink rukou*
- *Tappink nohou ve stoje*
- *Tappink nohou v sedě*
- *Běh na místě*

Tappink rukou

- TO se střídavě dotýká dvou terčů
- průměr terče 20 cm
- upevnění terčů na stole ve vzdálenosti jejich středů 81 cm
- měříme počet celých cyklů za 20s
- **ukazatel frekvenční rychlost HK**

Tappink nohou ve stoji

- TO stojí čelem ke zdi, kde je upevněn terč
- terč 20x20 cm
- výška středu terče 36 cm
- TO zvedne DK ze země, 2x se špičkou dotkne terče a opět ji položí na zem, totéž provede i druhou DK
- měříme celkový počet dvoudotyků za 15 s
- **ukazatel frekvenční rychlosti DKK**

Běh na místě

- TO stojí čelem k žebřinám, přidrží se pažemi
- na povel běží na místě maximální frekvencí
- zaznamenáváme počet kroků za 10 s
- **ukazatel frekvenční rychlosti DKK**

Tappink nohou v sedě

- TO sedí na židli
- TO pohybuje preferovanou nohou přes 15 cm vysokou desku tak, aby se na každé straně vždy dotknula špičkou země
- počítáme cykly = 1 dotyk země na každé straně
- měříme celkový počet cyklů za 20 s
- **ukazatel frekvenční rychlosti DKK**

Rychlost jednotlivého pohybu

- testování vychází z konkrétních potřeb sportovního odvětví
- obtížná standardizace testů
- náročné technické vybavení
- zpravidla jen v laboratorních podmínkách na speciálně konstruovaných trenažérech